

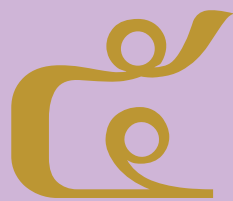

“...งานพัฒนาเป็นงานที่ยากและใช้เวลานาน
กว่าจะประสิทธิผลสำเร็จ
ดังนั้น ผู้ที่ทำงานด้านการพัฒนาทั้งหลาย
จึงต้องอดทนมีความเชื่อที่หนักแน่นในธรรมะและคุณธรรม
อีกทั้งต้องซื่อตรงและจริงใจ
เพื่อให้ผู้อื่นนิยมและศรัทธา...
รางวัลอันได้รับในวันนี้จะเป็นกำลังใจ
ให้มุ่งมั่นปฏิบัติงานพัฒนาต่อไป
เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนชาวไทย
ประชาชนชาวเอเชีย และประชาชนโลก
เพื่อถักนำมาซึ่งสันติภาพและความสมบูรณ์พูนสุขของโลก...”

พระราชดำรัส ในโอกาสทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลอินทிரาคานธี
ประจำปี ๒๕๔๗

สาขาสันติภาพ การลดอาวุธ และการพัฒนา จากประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

พระเกียรติคุณเกริกฟ้า ทั่วหล้าสรรเสริญ

ส่วนที่ ๕

พระเกียรติคุณเกริกฟ้า ท้าวหล้าสรรเสริญ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงอุทิศพระวรกายทรงงานอย่างหนัก เพื่อช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ที่ได้ทรงตามเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงงานช่วยเหลือพสกนิกรทุกหมู่เหล่าและทุกพื้นที่ในประเทศไทย แม้จะต้องบุกป่าฝ่าดงในระยะทางไกล อันตราย ก็มีทรงเกรงกลัวและย่อท้อต่อความยากลำบากเพื่อทรงหาแนวทางขจัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนผู้ประสบความเดือดร้อนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการศึกษา มีอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้ และมีสุขภาพที่ดี ตามแนวทางการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงเป็นแรงบันดาลใจ พระราชหฤทัยมาโดยตลอด

จากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้องค์กรสำคัญระดับชาติ และนานาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งสำคัญเพื่อเทิดพระเกียรติ อาทิ อุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาไทย วุฒิสมาชิกกิตติมศักดิ์มหาวิทยาลัยอินสบรุค ทูตพิเศษของโครงการอาหารโลกแห่งสหประชาชาติ ด้านโครงการอาหารโรงเรียน ทูตสันถวไมตรี แห่งองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ด้านการส่งเสริมศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อย และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และวุฒิสมาชิกกิตติมศักดิ์ ของมูลนิธิการประชุมผู้ได้รับรางวัลโนเบล

นอกจากนี้ การทรงงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อช่วยเหลือพสกนิกรชาวไทย และอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของประเทศไว้มาโดยตลอด ทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และได้รับการยกย่องจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ที่พร้อมใจกันขอพระราชทานพระราชนุญาตทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และปริญญากิตติมศักดิ์ รวมถึงรางวัลพระเกียรติคุณแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นจำนวนมาก อาทิ ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมหาวิทยาลัยแห่งเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอบกินส์ สหรัฐอเมริกา “รางวัลรามอลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ” ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมูลนิธิรามอน แมกไซไซ “รางวัลอินทிரาคานธี ด้านสันติภาพ การลดอาวุธและการพัฒนา” ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมูลนิธิรางวัลอินทிரาคานธี “รางวัลพิเศษสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ” ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ “รางวัลมิตรนานาชาติ ๑๐ อันดับแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน” ทูลเกล้าฯ ถวายโดยประชาชนชาวจีน

พระเกียรติคุณเกริกฟ้า ท้าวหล้าสรรเสริญ

ตลอดระยะเวลาที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงงานช่วยเหลือพสกนิกรทุกหมู่เหล่าและทุกพื้นที่ในประเทศ เพื่อส่งเสริมให้พสกนิกรอยู่ดีมีสุข นำความเจริญและประโยชน์สุขสู่ปวงประชาและบ้านเมือง พระองค์ได้ทรงน้อมนำหลักการพัฒนาและทรง

สานต่อพระราชปณิธานและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มาโดยตลอด รวมทั้งทรงเผยแพร่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่นานาชาติ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับมิตรประเทศ และทรงมีพระประสงค์สำคัญคือสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่ประชาชนในประเทศที่ประสบความทุกข์ยาก ทั้งการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้ ส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ให้มีโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นลำดับมาเป็นเวลายาวนาน ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมใจกันขอพระราชทานพระราชานุญาตทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายประกาศนียบัตรและปริญญา รวมถึงรางวัลประกาศพระเกียรติคุณแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงได้รับตำแหน่งสำคัญในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาโครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่องค์กรสำคัญระดับโลก ล้วนเป็นบทพิสูจน์ที่แสดงให้เห็นว่าทรงเป็น “เจ้าหญิงนักพัฒนา” อย่างแท้จริง

ตำแหน่งที่ทรงได้รับโดยองค์กรในประเทศและต่างประเทศ

ผลสำเร็จของโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน ให้ประชาชนชาวไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพื่อสามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนทรงแม่พระเมตตาไปสู่ประชาชนที่ยากไร้และด้อยโอกาสในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นที่ประจักษ์ชัดและได้รับการยอมรับยกย่องในพระปรีชาสามารถจากประชาชนชาวไทยและนานาชาติ จึงทำให้องค์กรสำคัญระดับชาติ และนานาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งสำคัญเพื่อเทิดพระเกียรติ ดังนี้

- **อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งอุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ด้วยทรงเป็นผู้ที่เหมาะสมและไว้วางพระราชหฤทัย ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๐

- **วุฒิสมาชิกกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยอินน์สบรุค** (The Title of Honorary Senator of the University of Innsbruck) ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมหาวิทยาลัยอินน์สบรุค (University of Innsbruck) สาธารณรัฐออสเตรีย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๕ เนื่องจากทราบถึงพระปรีชาสามารถด้านต่างๆ และทูลเกล้าฯ ถวายสายสร้อยทอง (Gold Chain) ซึ่งนับเป็นสตรีเอเชียคนแรก และอายุน้อยที่สุดที่ได้รับเกียรตินี้

- **สมาชิกภาพกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยลอนดอน** (Honorary Fellowship School of Oriental and African Studies University of London : SOAS) ทูลเกล้าฯ ถวายโดยมหาวิทยาลัยลอนดอน สหราชอาณาจักร เมื่อปี ๒๕๓๙ ด้วยพระกรณียกิจที่โดดเด่นในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางการศึกษาของเอเชีย

- **ทูตพิเศษของโครงการอาหารโลกแห่งสหประชาชาติ ด้านโครงการอาหารโรงเรียน** (WFP'S Special Ambassador for School Feeding) โดยโครงการอาหารโลก (World Food Programme) แห่งสหประชาชาติ ได้ขอพระราชทานให้ทรงเป็นทูตพิเศษของโครงการฯ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี ด้วยทรงมีความเชี่ยวชาญด้านโภชนาการ และพระราชประวัติที่โดดเด่นเกี่ยวกับพระราชปณิธานด้านมนุษยธรรม

- **ทูตสันถวไมตรีไทย-จีน** สมาคมมิตรภาพวิเทศสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ได้ถวายสมัญญาพระนามให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็น **“ทูตสันถวไมตรีไทย-จีน”** เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จากการที่ทรงเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับจีนมาอย่างแน่นแฟ้นต่อเนื่องยาวนาน

- **ทูตสันถวไมตรีแห่งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ** ด้านการส่งเสริมศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อย และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (UNESCO Goodwill Ambassador for the Empowerment of Minority Children and the Preservation of their Intangible Cultural Heritage) โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization : UNESCO) ได้ขอพระราชทานให้ทรงเป็นทูตสันถวไมตรีพระองค์แรกจากประเทศในอาเซียน ด้วยทรงมีบทบาทในการสนับสนุนการสร้างศักยภาพให้แก่เด็กชนกลุ่มน้อย ด้วยการให้การศึกษาและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นบริเวณอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ให้เด็กสามารถเข้าเรียนได้อย่างเต็มที่ในระบบการศึกษาที่มีอยู่ รวมทั้งดูแลปัญหาทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย สุขภาพ โภชนาการ ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน และความยากจน ทั้งนี้ นายโคอิชิโร มัตสึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก พร้อมด้วยผู้บริหารยูเนสโก ได้เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตรและใบประกาศแต่งตั้ง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

- **วุฒิสมาชิกกิตติมศักดิ์ ของมูลนิธิการประชุมผู้ได้รับรางวัลโนเบล (Honorary Senate of the Foundation Lindau Nobel Prize Winners Meetings)** มูลนิธิผู้ได้รับรางวัลโนเบล ทูลเกล้าฯ ถวายพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ดำรงตำแหน่ง **“วุฒิสมาชิกกิตติมศักดิ์”** ของมูลนิธิผู้ได้รับรางวัลโนเบล ในพิธีเปิดการประชุมผู้ได้รับรางวัลโนเบล ครั้งที่ ๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ หอประชุมอิน เซลฮัลเล เมืองลินเดา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ด้วยพระองค์ทรงทำคุณประโยชน์อย่างเด่นชัดแก่มูลนิธิผู้ได้รับรางวัลโนเบล ทรงเสียสละและทุ่มเทให้กับงานทางด้านวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการพัฒนาวิทยาศาสตร์และทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะทรงผลักดันนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์จากไทยก้าวสู่เวทีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับสากล เพื่อถ่ายทอดความรู้ และสามารถนำมาต่อยอดในงานด้านวิทยาศาสตร์ในอนาคต ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นผลงานที่ประจักษ์ชัดและน่าชื่นชมยิ่ง

ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญากิตติมศักดิ์

ด้วยพระวิริยะอุตสาหะในการศึกษาเรียนรู้ทุกเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งทรงพระปรีชาสามารถในการส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้นในทุกด้าน ทั้งการดูแลสุขภาพ การศึกษาของเด็กและเยาวชน การสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนชาวไทยรวมถึงประชาชนในต่างประเทศที่ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศหลายแห่ง จึงได้ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญากิตติมศักดิ์และพระเกียรติคุณแด่พระองค์มากมายหลากหลายด้าน ที่สำคัญ อาทิ

- **ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและโภชนาการ** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และมหาวิทยาลัยบูรพา

- **ด้านการพัฒนามนุษย์ สังคม และสังคมสงเคราะห์** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- **ด้านการพัฒนาการศึกษา** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยจุงอัง สาธารณรัฐเกาหลี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สภาสถาบันราชภัฏ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **ด้านภาษาและการสื่อสาร** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยบักกิงแฮม สหราชอาณาจักร สถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก แห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยกรีฟิท เครือรัฐออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยมาลายา ประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัยเดลี สาธารณรัฐอินเดีย มหาวิทยาลัยฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- **ด้านการพัฒนาเกษตรกรรม** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยนเรศวร

- **ด้านปรัชญา ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- **ด้านดนตรี ศิลปะและวัฒนธรรม** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- **ด้านการบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- **ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- **ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- **ด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล
- **ด้านรัฐศาสตร์ กฎหมาย และการบริหารการพัฒนา** ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มหาวิทยาลัยเปปเปอร์ไดน์ สหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยอะเบอร์ดีน สหราชอาณาจักร มหาวิทยาลัยนอร์ทแทมเปรีแยแห่งนิวคาสเซิล สหราชอาณาจักร มหาวิทยาลัยแห่งเมลเบิร์น เครือรัฐออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยกาคุ ซูอิน ประเทศญี่ปุ่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเทิดพระเกียรติ

ด้วยพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาที่โดดเด่น ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรชาวไทย และนานาชาติทั่วโลก ต่างยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณ และได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเฉลิมพระเกียรติเป็นจำนวนมาก ดังนี้

- **รางวัลพระเกี้ยวทองคำ** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เนื่องจากพระองค์ทรงมีผลงานที่มีส่วนส่งเสริมความรู้และความภูมิใจในภาษาไทย เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไปอย่างเด่นชัด และผลงานนั้นๆ สร้างความสนใจและทัศนคติที่ดีต่อภาษาประจำชาติ
- **รางวัลรามอนแมกไซไซ** มูลินีธราภรณ์ แมกไซไซ ได้เล็งเห็นว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงอุทิศพระวรกายทรงงานอย่างหนัก

เพื่อช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่อง และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพัฒนาประเทศไทยให้รุ่งเรือง ทรงสร้างสิ่งดีๆ อันเป็นที่สุดของความเป็นไทยอย่างเป็นรูปธรรม จึงทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลรามอนแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ประจำปี ๒๕๓๔ แต่พระองค์ โดยทรงเข้ารับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

- รางวัล “The Arcangelo Cultural Prize” ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสมาคมวัฒนธรรมอิตาลีเยียน (The Italian Cultural Association) เมื่อปี ๒๕๔๒ ด้วยทรงสนับสนุนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างอิตาลีและไทยอย่างต่อเนื่อง

- รางวัลสาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล โดยสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนี้เป็นครั้งแรกแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ทั้งนี้ “รางวัลสาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล” เป็นรางวัลที่ยกย่องนักการศึกษาผู้หล่อหลอมคนให้มีความรู้ประจุนกปราชญ์ และมีความประพฤติประจุนผู้ทรงศีล ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของมศว. มาตราบทุกวันนี้

- รางวัลมิตรภาพด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลมิตรภาพภาษาและวัฒนธรรมจีน” เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๓ ด้วยยกย่องในพระวิริยอุตสาหะในการเรียนภาษาจีน พระปณิธานในการมุ่งมั่นแสวงหาความรู้อย่างไม่หยุดนิ่ง และการส่งเสริมการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างไทย-จีน ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- รางวัลวรรณคดีนานาชาติด้านความเข้าใจและมิตรภาพ ทูลเกล้าฯ ถวายโดย มูลนิธิวรรณกรรมแห่งชาติจีนและสมาคมนักเขียนแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อปี ๒๕๔๔ ด้วยทรงสร้างคุณูปการสำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน และเสริมสร้างไมตรีจิตมิตรภาพระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ

- รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๕ สาขาสหวิทยาการ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ ณ ศาลาดุสิตาลัยสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณในพระอัจฉริยภาพที่ทรงเป็นนักวิจัย โดยมีผลงานในทุกสาขาวิชาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการของประเทศ

- รางวัลสันติภาพสากล (WANGO Universal Peace Award) ทูลเกล้าฯ ถวายโดย องค์การพัฒนาเอกชนจากทั่วโลก (The World Association of Non-Government Organization : WANGO) เมื่อปี ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของ WANGO ที่มอบให้บุคคล ด้วยพระองค์ทรงมีส่วนช่วยอย่างมากในการสร้างสันติภาพระดับโลก

• รางวัลโล่เกียรติยศผู้นำดีเด่นผู้อุทิศตนเพื่อโครงการกำจัดโรคขาดสารไอโอดีนอย่างยั่งยืนในประเทศไทย สภานานาชาติเพื่อการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน (International Council for Control of Iodine Deficiency Disorders : ICCIDD) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายโล่รางวัลกำจัดโรคขาดสารไอโอดีนอย่างยั่งยืนในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ เนื่องจากรทรงเป็นผู้นำที่ทรงอุทิศพระองค์ในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว จนเป็นที่ประจักษ์ชัด แสดงถึงภาวะผู้นำในทิศทางการพัฒนาอันถูกต้อง ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการกำจัดโรคขาดสารไอโอดีน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศ

สาธารณรัฐอินเดีย จากพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติเพื่อมวลมนุษยชาติ

• รางวัลอินทิตรา คานธี ด้านสันติภาพ การลดอาชญากรรมและการพัฒนา มูลนิธิรางวัลอินทิตรา คานธี ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลอินทิตรา คานธี ประจำปี ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ กรุงนิวเดลี

• เหรียญเกียรติยศ The International Presidential Honor Medal for Centenary of Pablo Neruda ทูลเกล้าฯ ถวายโดย รัฐบาลสาธารณรัฐชิลี เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ สำหรับผลงานที่โดดเด่นในการส่งเสริมวรรณกรรม ภาษา วัฒนธรรม และศิลปะ

• รางวัลพิเศษสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ (International Union of Nutritional Science) เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อเทิดพระเกียรติผลงานดีเด่น ในการช่วยเหลือและส่งเสริมโภชนาการของผู้ด้อยโอกาส อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์

• รางวัลมิตรนานาชาติ ๑๐ อันดับแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยชาวจีนทั่วประเทศ ได้โหวตทางอินเทอร์เน็ต ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นมิตรที่ดีที่สุดในโลก ๑ ใน ๑๐ รายของประเทศจีน โดยทรงเข้ารับการทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลมิตรนานาชาติ ๑๐ อันดับแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน” เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากทรงศึกษาภาษาจีนตั้งแต่องค์พระเยาว์ ทรงศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนมาตลอด และทรงเจริญสัมพันธ์ไมตรี

ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนครบทุกมณฑลของจีนนับเป็นพระราชนิกุลพระองค์เดียวในโลกที่เสด็จฯ เยือนจีนมากที่สุดทรงสนพระราชหฤทัยภาษาจีน โดยทรงศึกษาอย่างลึกซึ้งทั้งยังทรงให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมจีน และจากการเสด็จฯ เยือนจีนอย่างต่อเนื่อง ได้ทรงถ่ายทอดประสบการณ์เป็นพระราชนิพนธ์ ซึ่งช่วยให้คนไทยมีความเข้าใจในประเทศจีน คนจีน และวัฒนธรรมจีนเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

• **รางวัลผู้นำด้านการจัดการเทคโนโลยี (Leadership in Technology Management Award, LTM. 2010)** ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสถาบันการจัดการเทคโนโลยีระดับนานาชาติ (Portland International Center for Management of Engineering and Technology : PICMET) เมื่อปี ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นรางวัลสำหรับผู้ที่มีวิสัยทัศน์และการบริหารงานตามหลักการบริการจัดการเทคโนโลยี เพื่อเฉลิมพระเกียรติที่ทรงนำเทคโนโลยีหลากหลายสาขามาประยุกต์และบูรณาการ ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาชนบทและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะด้านการศึกษา อาหาร และโภชนาการ การแพทย์และสุขภาพ ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและประชาชนในชนบทห่างไกล ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

พระเกียรติคุณเกริกฟ้า... ตั้งดวงประทีปส่องทางให้แก่ชาวโลก

การที่หลายองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งสำคัญ ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และรางวัลเกียรติยศมากมายดังกล่าว เพื่อเทิดพระเกียรติคุณสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นสิ่งเน้นย้ำถึงพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อประชาชนชาวไทยและต่างประเทศ โดยไม่ทรงเลือกว่าเขาเหล่านั้นเป็นใคร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่

ขาดแคลนและยากไร้ ทรงอุปถัมภ์ค้ำชูและติดตามความก้าวหน้าของโครงการช่วยเหลือต่างๆ ด้วยพระองค์เอง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่เด็กๆ ที่เป็นอนาคตของชาติ ดังบางส่วนของคำสดุดีพระเกียรติคุณสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ (International Union of Nutritional Sciences) ที่ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลพิเศษสมาพันธ์โภชนาการนานาชาติ เพื่อเทิดพระเกียรติผลงานดีเด่นในการช่วยเหลือและส่งเสริมโภชนาการของผู้ด้อยโอกาสอันเป็นพื้นฐาน เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ความว่า

“...สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแสดงให้เห็น การสร้างความมั่นคงทางโภชนาการต้องข้ามพรมแดนทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ ทรงเป็นผู้นำการบุกเบิกอย่างเป็นระบบ ในการนำอาหาร โภชนาการ และการศึกษา เข้าถึงประชาชน ซึ่งมีใช้คนส่วนใหญ่ของสังคมแต่เป็นผู้คนที่มักถูกละเลย พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เข้าถึงเด็กและครอบครัวจำนวนมากนับไม่ถ้วนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารที่ประชาชน ถูกละเลย เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนา ทรงเอื้อมพระหัตถ์ ข้ามพระราชอาณาจักร เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ในประเทศเพื่อนบ้านและ ประเทศที่อยู่ห่างออกไป ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักร กัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สหภาพพม่า และมองโกเลีย...”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนักปฏิบัติที่ทรงมุ่งผล สำเร็จ โดยทรงเชื่อมั่นว่า การเริ่มต้นเล็กๆ เรียนรู้จากความผิดพลาด และการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ ทรงเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ทรงแสวงหา ความรู้ใหม่ๆ นำมาประยุกต์ใช้อย่างเรียบง่าย ประหยัด และก่อให้เกิดผลในการพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กๆ มารดาและครอบครัวได้...”

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ไม่ทรงหยุดนิ่งใน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และทรงหาแนวทางช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่า ด้วยพระราชปณิธานมุ่งมั่นดำเนิน ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระองค์ทรงอุทิศพระวรกาย และทุ่มเทพระวิริยะอุตสาหะ ปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานปีการตามหลักการ ทรงงาน และแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้ ปวงประชาชาวไทยอยู่ดีมีสุขโดยถ้วนหน้า พระองค์จึงทรงเป็น “เจ้าหญิงนักพัฒนา” ที่ชาวไทย ต่างซาบซึ้งในน้ำพระราชหฤทัย และด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่เปี่ยมล้นได้แผ่ไพศาลเอื้อเพื่อไปยังประเทศ ต่างๆ ทั่วโลก ประกอบกับทรงมีพระราชจริยวัตรที่งดงามและเรียบง่าย จนเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ชาวโลก จึงทรงเป็นสัญลักษณ์ของ “นักพัฒนาผู้เรียบง่ายแต่ยิ่งใหญ่แห่งประชาชาติ” อย่างแท้จริง